

Маладое пакаленне вырве нас з абдымкаў экалагічнага крызісу. Калі паспее

Усяго толькі дзесяць гадоў таму назад наша экалагічная станавіла аб'яўлялася «самым лепшым у свеце», а ўсе праблемы існавалі там, «за бугром». Сёння, калі шырокая грамадская аснова нашых сучаснікаў звесці аб стане навакольнага асяроддзя, у рэспубліцы пачаўся сродны насялення ва забірае настрой неагучымасі выхад з цяжкага экалагічнага крызісу.

Становішча сапраўды надзвычай складанае. Больш чым пята частка воружэння зямель забруджана радыяцыйнымі, згодна з афіцыйнымі данымі, прыкладна на 40 працэнтаў глыбы назіраюцца працэсы эрозіі. Акрамя таго, на адлегласці да ста метраў ад аўтамагістралі забруджанае свінцом пераважае гранічна дапушчальны ўзровень (ГДУ). І амаль дзесяць гадоў у Беларусі палі апрацоўваюцца моцнадзеючымі пестыцыдамі, якія дагэ ўзнікаюць у глебе. І знаходзяцца на ўсёй тэрыторыі рэспублікі, але дакладныя і падрабязныя карт забруджвання няма. У выніку розная аргумента і ежак трапляе ў наш арганізм.

Не лепш і з пінной вадой. Выбарачныя даследаванні, праведзеныя навукоцямі Інстытута гэхіміі Акадэміі навук і Беларускага ўніверсітэта, паказалі, што ўзровень нітрату ў 60

ПУНКТ ПОГЛЯДУ

папярэдняга стварала ўмовы для ажыццяўлення наступнага. Перш за ўсё неабходна, каб людзі добра ведалі разабрацца ў вынікі сваёй сучаснай дзейнасці і шляхі ашчаднага прыродакарыстання. Дзяля гэтага трэба стварыць сістэмы экалагічнай інфармацыі і экалагічнай адукацыі. Да 1992 года пакаліся сталі розныя экалагічныя інфармацыі, што паўстае пытанне аб яе сістэматызацыі. І ўжо на гэтай аснове зможам наладзіць экалагічную адукацыю. Бо будзе вядома, на якія праблемы трэба ў першую чаргу звяртаць увагу. З'яўляецца ўслед за гэтым людзей экалагічна мысляць, мяркуючы пэўныя веды даць магчымасць напачатку спыніць дзяржаўныя выдаткі, тую «гаспадарчую» дзейнасць, якая не стварае амаль ніякіх тавараў і паслуг, але патрабуе вялікай колькасці прыродных рэсурсаў. Як у выпадках з будаўніцтвам заводаў па вытворчасці кармоў з нафты ці бетонавага берагоў Сяіслачы ў Мінску. За гэты час, выдзеленыя, на прыродаахоўныя мэты.

Добра наладжаны інфармацыя і адукацыя будуць пад

штурхоўваць да тэхнічнага пераўзбраення буйных прадпрыемстваў, якія з'яўляюцца асноўнымі забруджальнікамі прыроды ў рэспубліцы. Але, відаць, не абдымае без стымуювання пераходу прадпрыемстваў да экалагічна чыстых тэхналогій — праз значнае павышэнне штрафаў і платы за рэсурсы, а таксама праз вызначэнне льготных крытэрыяў для ўкаранення такіх тэхналогій.

Калі ўзровень ціску на прыроду пачне памяншацца, стварацца добрыя ўмовы для спынення забруджвання прыроды асобнымі грамадзянамі — шляхам актыўнай агаіцы і зноў жа выкарыстання штрафаў. Адначасова можна быць пачата палітыка ўдзялення на спажывацтва праз дадатковыя падаткі і падатковыя льготы на набыванне тавараў, пры вытворчасці якіх прыродзе наносіцца найменшая шкода.

Як бачыце, выкрысталізоўваецца цэлая стратэгія. І калі з ёю згадзіцца, то пастае пытанне: хто павінен усім гэтым займацца? Для нас жаме быць карысным вопыт заходнеўрапейскіх краін, дзе пашыраны

Запчасткі на вагу золата...

Усеагульны недавер ім-партній рэліцы: «аўтамабіль — не раскоша...»

Прадбачлівы абыякаль, які два гады назад набыў аўтамабіль за 8 тысяч і нават год назад — за 20 тысяч рублёў, сёння можа адчуваць сябе багачам. На «чорным» рынку (дарчы, назва гэта паступова глыбей свой перапаткачовы сэнс, бо межы паміж «чорным» і альтэрнатыўным яму сумленным рынкам зведзены на нішто) яго машына цянне на 350—400 тысяч рублёў у залежнасці ад прэстыжнасці маркі. Пакуль цэн трывае «дэвяціх» і ад яе вытворцы — 850 тысяч, мільён і нават больш. Але шчаслівых — у некаторым сэнсе — уладальнікаў «аскару на колах» трывожыць у першую чаргу сімптом абваленага падарожжя запчастак — літаральна ад гайкі і да ветравыя шкла. Так, з прыходам рынку, які ігнаруе ўсе законы разузнага сэнсу, пачалася шалёная гонка цэн на капелюшчаныя дэталі.

Блок цыліндраў ВА3-2108 абдысца сёння ў 15—20 тысяч рублёў. Карбюратар каштуе 5—6 тысяч. Крыло або дзверцы зноўнаю новага «аскара» апыдаюцца за 4—6 і 3—5 тысяч «драўляных». Лававое шкло — ад дзяно да трох з палавінай тысяч. За паркшчыку для любой экс-свенчай маркі можна вылучыць тры-чатыры тысячы рублёў. Да ўсяго гэтага трэба дадаць і такое «стахайнае бедства», які бензін, і хоць кошт яго ў рэспубліцы пакуль што цёрпіць (нагадаю: А1-92—7 рублёў і А1-76 — 6 рублёў за літр, і толькі камерыйная цана ўвадзела да 26 рублёў), але лімітаваныя дозы вымушаюць аўтамабятару складаць графік «актуальнасці» кожнай дэталі.

Што датычыцца цэн на аўтамабильныя запчасткі, то паводле вышэй указанага лічбы на 2, 3, 4, 5 і 6 атрымліваецца, што патрабаванне. А цэнтры па абслугоўванню імпортных аўтамабіляў, таксама наўрад ці здольныя элавіць ліберальнасцю сваіх расцэн.

Вось так, карціна не з вясёлых, прынамсі, з раздуртых, якія ў корані абвартваюць вядомую фразу «аўтамабіль — не раскоша...» Прабачце, а што тады?

Дарчы, у камерыйным магазіне ўсюкая дэталі абдысца ўладальніку аўтадражай, чым на «бяржы» перада галававай кропкай (тут, наўпад, дарчы будзе сказаць, што гэта «дзяржэнка», па ўсім відаць, загадаў даўга жыць, і аўтамабильны любіць катэгорыі атрымліваць жалюшчавую свабоду). З магазіна дзяржэнка падаткі. Гэтая немагаварная акалічэнасць вымушае праддэдуць павышэнне цэны практычна на ўвесь асартымент. У параўнанні ж з «навілаваным» гадзілем, на таўчу дзейнічае закон джунгляў: замкага запасіш — купіш у суседа. Так што прыходзіцца ўлічваць змены ў настрой капукніка.

Аднак барыгі не застаюцца ў накладе. Не так ужо і рэдка ім выпадае ажмурыць «чайнік», усцупішы яму за дваціпаткі пракадак, якія ляжыць у дзяржаўным магазіне за пачэрку. Часам ад навіспечаных бізнесменаў і асміялёўных замкажэ студэнтаў пераплаціць долары і куды ім не на таўчок, рабочы прынясе з завода ўсёго за бутэльку газіраванай вады, які потым пойдзе з рук за 300—500 рублёў.

Сякіяжы, па якіх ідуць на «бяржы», пратанты даўно. Гэта, у першую чаргу, «чорны» рынак аўтасервіса. Вельмі прыкладна ім доіць і аўтапрадпрыемства, ганцы на якія табуналі нясучыся з усіх куткоў былога магутага і непараўнальнага Саюза. Не выпадкова «кажэла» да «Жыгулёў» ва ўсе часы было праблемнай нумар азіл. Па-ранейшым бязбожна крадуць на чыгуначных станцыях. Гэтаж ка інтэнсіўна пачынуць з «кажэла» і паказваць заводу. Усё часцей у сучасных інфармацыі ўспысваюць запавенныя выкрышці «сероў», якія ўзялі на абардажэ той або іншае «бек».

Нарэшце, рынак заўсёды меў трывалую падлітку за кошт угонаў іх асабістага, так і службовага транспарту. Паводле даных адыла на барабэе з уноным МВС, за сем месяцаў бегучага года ў рэспубліцы зарэгістравана 1.144 выпадкі ўгонаў. Колькасць толькі зарэгістраваных крадзяжэ запчастак з аўтамабіляў у Беларусі ўзрастае з 2.458 у мінулым годзе да 2.782 за адпаведна перыяд гэтага. Як і ўсё гэтае, інфармацыя сённяшніх дзяцей больш унутрынальна: сям месцаў 1991 года — 299 крадзяжоў і 121 угон, 7 месцаў сёлета — 321 і 150 адпаведна.

У Мінску за суткі ўгнаеца па 5—7 машын. Асноўная частка іх разбіраецца, што ўжо само па сабе робіць неагучым ніякіх хіт-парадаў па ўгонах стаці, які і даўно, старым і большым чым іншым, працягваюць запчастак мадэлі — ВА3-2101, 2111, 2113, 2103 і 21061.

Так што, трэба думаць, з дэталімі і далей будзе «напружанка».

Тэціна ПАДАЛЯК.

Ігар КАРНЕЙ.

У лес па... смерць?

ГРЫБНАЯ ЛІХАМАНКА З ПЯТАЛЬНЫМ ВЫНІКАМ

Па традыцыі кожны год з надыходам восені, нашы і без таго ледзь жывыя ласы падвргаюцца масаваму атаку дватухі саранчы ў чалавечым абыцц, якая ва ўмовах найгоршай канкурэнцыі спынаецца ўнесці паслім ўклад ва ўсёагульную справу рабавання адной на сённяшні дзень непрыватывавай лясной калядухі. Шчыльнымі радамі так ідуць грыбнікі, спрытна сартуючы не нарта багатыя трафеі — на сунцы, на сушцы, на засолку. Прынамсі, так было заўсёды. Сённяшні зборчык «срадажэ» падобу свадзіць над адзуканым грывам, прыгладзеца, прыношчаеца, пакутава раздумваеца: а раптам не пашанцуе?

Так, нажысць, усе нашы ўнутраныя каталікі пераансцяца на нашу флору і фауну. І сёння ўжо даволі небесна мень справу нават з тым, чаго апасеся мень за ўсё. Чорны гунар, але задача грыбнікоў абдысца: за раз, па ўсім відаць, у азіл кошык смела можна на кідаць і мухаморы, і падасінавікі, і бледную паганку. Увогуле, якая розніца, ад чаго атрыцца? Прынамсі, сучасныя ласіцы статыстыкі маюць даволі страўную карціну. З пачатку грыбной ліхаманкі на тэрыторыі краі СНД у выніку атрычання грывамі ўжо хаварла больш за 250 чалавек (афіцыйна зарэгістраваныя). У 36 выпадках не ўдалася забэзпечыць ляснойнага выніку. Напэўна, усе ведаюць пра жывёўскую эпідэмію ў Варонежскай вобласці Расіі. Дзе літаральна за некалькі дзён развіталіся ў жывёўцы 23 чалавекі. На шчасце, у Беларусі смяротных выпадкаў няма, хоць цяжкія атручэнні нярэдка.

4 верасня ў Маладзечанскім раёне атруціліся грывамі 10 асоб кітайскай нацыянальнасці, трое з якіх і зараз у вельмі цяжкім стане. 10 верасня ў Віцебскім раёне грывыя атрута папала на цэную сям'ю грыбнікоў. Пяць чалавек, у тым ліку двое дзяцей, моцна захваралі.

16 верасня ў Смалонскім раёне мянчаны атруціліся «варанымі аленямі». Да гэтага часу жанчыны паранакана сутрагмлі, знаходзіцца ў рэанімацыі.

Лягічна напрошваецца пытанне: а ці разумна наогул адзіраўляцца за гэтым, на сённяшні дзень сумніцельным дарам прыроды, калі сам апасеся, што грывы важны можа быць апошнім у тавіж жыцці (вядома, утрычваючы сітуацыю — І. К. С. С.) Але з такім пытаннем лепш за ўсё звярнуцца да спецыяліста, што мы і зрабілі, адзінаціш дзверы мінскай гарадской санітарна-эпідэміялагічнай станцыі.

Урач па гігіене харчавання Марыя Навічкова не стала адназначна адказваць на пытанне, але пэўныя парадкі з яе боку, трэба думаць, будуць якраз дарчы і ўнясуць пэўную яснасць у даволі дзіўную і абдытатую сітуацыю.

Прычыны атручэння ў большасці сваёй да гэтага часу застаюцца нявысветленымі. Сімптэмы нагадаваюць атручэнне такімсам бledнай пангані. Вядома, было б наіўна думаць, што людзі раптам згубілі сваю «смысловую кваліфікацыю» і перайшлі на нарыхтоўку мухамораў і паганак. Да таго ж, папярэўшы на зываюць добра вядомыя грывы, ад якіх, як аказалася, жаме чакаць усяго.

Хіт-парад па колькасці зарэгістраваных атручэнняў на сённяшні дзень выгладзе наступным чынам: маслякі, сярэжкі, падбразовікі і шампіньёны. Трэба адзначыць, што па знешнім выглядзе грывы зусім дэбарыкасныя і наўрад ці могуць у некага выклікаць апасенне. І толькі метадам лабараторных даследаванняў у адным выпадку з дзесяці фіксуецца пашынае ўтрыманне солей цяжкіх металаў і пестыцыдаў.

Адной з прычын, па якіх грывы набылі зусім не ўласці

ПОГЛЯД НА ПРАБЛЕМУ

Ці не лепш папярэдзіць?

У вывільзаваных краінах з'яўлення на свет такіх дзяцей проста не дапускаюць. Прыбамы, якія даюць магчымасць ужо ў першыя месяцы дзяржэнасці вызначыць, ці здаровае будучае дзіця, з'явіліся і ў нас. Але ці то па прычыне недастатковай інфармацыі, ці то спадзеюцца на «а можа», жанчыны, якія рыхтуюцца стаць мамі, не так часта, як належала б, абдысваюцца на навейшай апаратуры. І як вынік — з'яўленне на свет непаўнаценных дзяцей.

У гомельскім Доме дзіцяці колькасць груп для такіх дзяцей за апошнія гады вырасла з двух да трынаціці. З часам падросшыя дзеці пераводзіцца ў дзіцячы дом для разумова адсталых дзяцей у Журавічы. З'тростот яго жыхароў «толькі крыху больш трыццаці так званых «бумоўна навуцаў» — тых, што да пятаціці гадоў у стане навукавіцця лічыць да дзесяці год звысоіх літары алфавіта. Трэць жа дзяцей — наогул ляжачыя, якім патрэбны пастаянны догляд.

Медперсаналу не пад сілу ўдзяляць кожнаму дзіцяці належную увагу. Прауючы ж тут у большасці людзі старага ўзросту, Маладзін па спецыяльнасці не хочуч броща за тэту яўдзкую работу.

Дэфіцытныя лекі, адзеньне, абслугоўванне, зарплата супрацоўнікам — у кругленькую суму для дзяржаўны вывадзца ўтрыманне кожнага непаўнаценнага дзіцяці, а пазней — і дарослага ў псіхіятрычных бальніцах. Акрамя матэрыяльнай ёсць у гэтай праблеме і маральны бок: пакуты мамі і бацькоў.

Дык ці не прасцей гэта папярэдзіць?

Сяргей ХАЛАДЗІЛІН, кар. БЕЛПРАМ.

НАСТАЎНІК І ЧАС: ВЕЧНЫЯ ІСЦЫНЫ

РАТУЙЦЕ НАШЫ ДУШЫ!

Як нам выкарабацца з бездны бездухоўнасці?

Мы ўжо прызвычаліся да таго, што ў жыцці заўсёды падмаіцца хваля надзвычайнай увагі да праблем школы, па нарастаючай ідуць разномыслы аб высокай ролі настаўніка ў грамадстве. І паралельна, канешне, прэтэнзіі-нараканні на школу: таго не дада, гэтаму не навукавіцця.

А сёлета — заўважым, — раптам неж ўсё сціхла. Зразумелі, што ў час няжы і агульнай дэпрэсіі патрабавалі нечага асаблівага ад настаўніка — нарвова лясці, бо ўсё ім — дзеці адной эпохі, а настаўнік, можа, больш чым хто іншы адчувае маральны дыскамфорт... Дык хіба ў стане бы паказаць вучню святло, да якога варта імікнуць, — калі не бачыць гэтага святла паліткі, калі згубілі яго многія пісьменнікі, філосафы...

— Антаніна Яўгенаўна, чаю ўсё-такі «жоўты дэбаль» так хутка акупіраваў дзіцячым душам?

— Не без дапамогі сродкаў масавай інфармацыі! Толькі пяр, напэўна, мы і ўсяядомі, чаю журналістыку называюць «свабоднай уладай». Пагладзі, з усіх бакоў настулае рэклама: запрашаюцца «господа» з прэкарнымі дамамі — і эаллы шампанскага, і па-пукечку вальняны знон хрустальны бакалаш... Што ты з сабе ўяўляеш як асоба — няважна, абы кашалек быў тоўсты... А дзеці хочучь усяго — і адразу. Не жадаюць чакаць: нагледзіліся, як усё жыццё чакалі іх бацькі. Яны хочучь быць дэлавіямі, багатымі — гэта так прэстыжна! А беднасць — загана. І там не менш не трэба ўсіх падводзіць пад адну рысу — вучні розныя.

— Вы маглі б апынуцца на месцы настаўніцы з фільма Элдара Разанова «Дарэная Алена Сяргееўна»?

— Цяжка ўявіць маіх вучняў такімі. Хая, канешне, ёсць падаткі, для якіх мэта ап-

Добры доктар Айбаліт як кітайскі гуманіст

У рэспубліканскім дыспансеры НДІ радыяцыйнай медыцыны працуе група кітайскіх урачоў. Паўгода яны будуць назіраць хворых дзіцей і дарослых, прыхаўляюцца з забруджаных радыяцыйнай раёнаў.

Наколькі патрэбна нам зараз любая дапамога — лічыце самі: сродны насялення кантралюемася раёнаў колькасць захворванняў сардэчна-судзіннай сістэмы павялічылася ў паўтара-два разы, страўнікава-кішчанкага тракту — у паўтара-два разы. Вельмі цёрпіць нервовая сістэма і органы дышання. Да двухтысячага года чакасца рост анказахворванняў сродны чарнобыльцаў. Навет у Мінску за гэты год іх колькасць павялічылася ў два разы ў параўнанні з мінулым.

Галоўны ўрач дыспансера Валерыі Александравіч Ржэўскі гаворыць: для таго, каб усе, каму неабходна дапамога, атрымалі яе, урачам даводзіцца вытрымліваць вялікія нагрукі. Прымаюць амаль па трыста чалавек у змену (норма наведвальнікаў за ўвесь працоўны дзень).

Кітайскія спецыялісты радыяцыйнай медыцыны акрамя сваіх ведаў прывеслі і людзінскія абдыстанне, таматывічальны прыбор, набор лекавых траў, пілюль. Паўгода працы ў Мінску будуць поўнаасю апылачаны кіраўніцтвам Кітайскай Народнай Рэспублікі.

Прафесар ЛІ Сюнь, з якою я сустракаўся ў час прыёму дзянох брагічскіх дзячючых на даволі зразумелай рускай мове, прапанавала іх маме рэзіпнт, акупіраваць іх маме рэзіпнт. Потым згадзілася расказаць аб рабоце іх групы ў Мінску.

— На чым заснаваны вашы метады ўплыву на хворых чалавек?

— Мы лечым сваімі традыцыйнымі кітайскімі метадамі. Мы прывезлі сюды гатовыя прапараты, таблеткі, капсулы, пілюль — усяго 105 відаў. Адначасова прымяняем натуральныя лекавыя травы 222 відаў. Назначаем таксама іголкараф-лекстарэпію.

— Ці могуць беларускія медыкі аздавацца гэтымі метадамі работы з хворымі?

— Канешне, могуць. Калі хто жадае вучыцца, няхай звяртаецца да нас. Па пагадненню паміж кіраўніцтвам Кітайскай

сваім жаночым, сексуальным абдыканнем усіх загалуа... І на-таша, натуральна, які кожны дзячючкі, — яна павінна быць адрынуцелі. За што яе асуджаць? — мы разам з вучнямі шукаем адказ на гэты пытанне. Але я не хачу капацца ў падрабязнасці. Я адчуваў б сабе непрыстойна: гэта — тая-са. Сявінскі этнас і ад-рознічаванне ад іншых вост-гай сарматывасцю і асбаві-савым сарматывасцю славянскай жанчыны.

— Некаторыя настроены на дэзавыч вавуіна адносна рускай літаратуры.

— Даўно заўважана: самы лепшы спосаб дыскрыдытаваць іду — давесці яе да крайнасці. Цудоўна, што мы вяртаем-ся да свайго сярэдавешча, адраджаем ролю мовы і культу-ры. Але ці варта пры гэтым апускаць новую «жэлезную за-сылку»: маўляў, будзем ведаць толькі сваё. Наадварот, каб быць культурнай, адукаванай нацыяй, мы павінны даваць школьным адукацыю аб'ёме і зямжужу літаратуры, і літа-ратуру буйных рэспублік СССР. А што тадыцца рускай, дык

ЗОНА АСАБЛІВАЙ УВАГІ

Народнай Рэспубліцы ў Беларусі, мы гатовы прымаць па піль урачоў вучыцца іголкараф-іі Кітаі. І ўсё гэта бясплатна.

— Шы быў у вашай практыцы прыклад работы з людзьмі, таюга ж узроўню паражэ-насці і наколькі эфектыўнай была ваша дапамога?

— Мы ўпершыню сутыкнуліся з такім становішчам, якое складалася на Беларусі. Узровень забруджванасці тут значна вышэй, чым у Расіі ці на Украіне. Але захворванні насялення за раз выклікалі не напэўнады фону, а хутчэй комплексныя прычыны: псіхалагічныя ўмо-вы жыцця, хімічныя факта-рам і, безумоўна, чысцінелі ўжываемых прадуктаў харча-вання. А калі гаварыць аб эфектыўнасці лекаў, то трэба адзначыць, што традыцыйная кітайская медыцына існуе не-калькі тысяч гадоў. За гэты час пацвердзілася эфекты-насць нашых метадаў лячэння многіх захворванняў, у даным

выпадку — выкліканых рады-яцыйнай змен у розных сістэмах чалавечага арганізма.

— Магчыма, ёсць нейкія канкрэтныя рэцэпты таго, як вы-карыстаць радыяцыйнае ча-лавекага арганізм?

— Такія сродкі ў Кітаі і-суюць. Але мы іх не прывезлі. І шчыра вядзецца пошук новых.

— Радыяцыя перш-наперш падрывае імунную сістэму. Ві-рус СНІДу таксама дзейніча-е на імунітэт. Калі мы спрабу-ем лячыць традыцыйнымі кі-тайскімі метадамі захворван-ні, выкліканых радыяцыяй, на-мчыма, гэтыя спосабы маглі б быць карыснымі і ў барацьбе з чы-мой XX стагоддзя?

— Дакладна я не ведаю, але мы чулі, што такія даследа-ванні ў нас таксама вядуцца.

— Ці можа любы чалавек стаць лекарам самага сабе?

— Так, многія залежыць ад стану чалавеча, які ён сам настроіць. А я магу прамаць ся-но: людзі не павінны пужацца існуючага становішча. Псіха-лагічна гэта вельмі дрэнна дзей-нічае на агульны стан аргані-зма, зніжаеца здольнасць унут-равай абароны. Арганізм паві-нен падтрымліваць сваю імун-ную сістэму, перш-наперш псі-халагічна.

— Вы працуеце тут каля ме-сяца, ці ёсць ужо нейкія ста-ноўчыя вынікі дзеяння вашых лекаў?

— Так, ужо сякія-такія выні-кі ёсць. У некаторых пасля іголкараф-лекстарэпіі стая па-ляпшэнне. У хато выпаддалі валасы, пасля прыняцця лекаў гэты працэс спыніўся. Такса-ма пацыенты пасля аперацы-пуклі адчуваюць сябе значна лепш, калі ўжываюць прапа-наваныя нам лекі. Ёсць у не-каторых палепшэнні ў рабоце органаў стрававання. Але ўсе вынікі можа будзе падвесці толькі праз паўгода.

Зяніслава Ларыса ЦІМОШЫК.

Валенти́н ЖДА́НКО.

Служба Інформації
Савета Міністрів
Республіки Беларусь

iii.

Кузнецов В. М., Липин
Дзямчук М. І., Абр
М. М., Андипенка А. І.
родіць У. І., Булахай
Казко М. Т., Леуцьк
Нагатко Э. І., Сидаровіч
Чайко В. М., Ша

ИРЕНА ЗАВАДСКАЯ

о ёсць яшчэ сацыя-

ГАЛОУНАЕ АРХІУНАЕ УПРАВЛЕННЕ ПРЫ САВЕЦЕ МІНІСТРАЎ РБ аб'яўчае конкурс НА ЗАМЯШЧЭННЕ ВАКАНТАЙ ПАСАДЫ Генеральнага дырэктара Нацыянальнага архіва Рэспублікі Беларусь

ДА УДЗЕЛУ У КОНКУРСЕ ДАПУСКАЮЦА ГРАМАДЗЯНЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, ЯКІЯ:

- маюць адукацыю і вопыт работы ў дзяржаўнай архіўнай службе рэспублікі;
- валодаюць беларускай мовай і маюць узрост не старэй пенсійнага.

УДЗЕЛЬНІКІ КОНКУРСУ ПАДАЮЦЬ У КАМІСІЮ НАСТУПНЫЯ ДАКУМЕНТЫ:

- заяву на ўдзел у конкурсе;
- асабісты лісток па ўліку кадраў і аўтабіяграфію;
- копію дыплама аб адукацыі;
- спіс навуковых прац;
- іншыя дакументы, якія сведчаць аб узроўні прафесійнай і навуковай кваліфікацыі прэтэндэнта.

ПРЫЁМ ДАКУМЕНТАЎ НА УДЗЕЛ У КОНКУРСЕ ПРАВODЗІЦА НА ПРАЦЯГУ АДНАГО МЕСЯЦА З ДНЯ АПУБЛІКАВАННЯ АБ'ЯВЫ АБ КОНКУРСЕ.

Дакументы на ўдзел у конкурсе накіроўваць у конкурсную камісію на адрас: 220048, г. Мінск, вул. Калектарная, 10.
Галоўнае архіўнае ўпраўленне пры СМ РБ.
● ТЭЛ. 20-81-18.

Жыццё пасля смерці

Гісторыя данесла да нас няшмат незвычайных, амаль казачных выпадкаў ажывання нябожчыкаў. Аб адным з іх сведчыць шатландская хроніка XVII стагоддзя.

Мэрджары Эпфістоў і яе муж, багаты землеўладальнік Уолтэр Ініз, жылі шчасліва на ўласным маіку «Ардэні» ў Шатландыі. Але шчасце скончылася, калі ў 1604 годзе Мэрджары памерла пасля нядоўгай хваробы. Жанчыну пахавалі, як заведзена было тады, надзеўшы на яе ўсе каштоўнасці.

Як толькі ноч апусцілася на зямлю, некалькі рэбруйнікоў адправіліся на могілкі і раскапалі магілу багатай дамы. Яны пачалі здаймаць з яе рук каштоўныя персцёнкі і бранзалеты. Але пасля першых жа дотыкаў «нябожчыца» завярнула. Завярнулася ад жаху і падзеі ўцяклі. Яны былі ўпэўнены, што маюць справу з вампірам.

Як толькі Мэрджары канчаткова апаматалася, яна выйшла з трыны і пайшла ў свой дом, дзе муж і родзічы спраўлялі паміны. Пачушышы шум ля дзвярэй, Уолтэр сказаў: «Калі б я не бачыў жонку памёршай, то гэта не кроў!» Так Мэрджары ўзвясцела з могілак і пераехала свайго мужа на шэсць гадоў. Памёрла яна (на гэты раз канчаткова) ў 1622 годзе, і грабніцу яе і сям'ю мошкі бачылі ў горадзе Інаверуры ў Шатландыі.

● Не менш дзіўна і вельмі романтичная гісторыя здарылася праз два стагоддзі ў Францыі.

Віктарын Лефуркад, маладая, прыгожая і багатая арыстакратка, была закаханая ў прыгожага, але беднага журналіста Жыліуса Басье, пра якога бачылі дзевяцінаў нават і слухаць не хацелі. Яны наспялі на выданы дачку за банкіра і палітычнага дзяяча Рэнэля.

Праз два гады Віктарын зачалася ад турэ па каханаму і цяжкіх пакух у 1810 годзе. Рэнэль выжыў апошняю воляю жонкі і пахаваў яе без усялякіх ушанаванняў у магілцы бачыні. Дзе яна нарадзілася да Жыліуса ў Парыжы. У парыве адчайна ён адправіўся на магілу каханай, каб апошні раз паглядзець на яе і эрэцыі пачуццяў валосцілі на памяць. Сярод ночы ён прышыйў на могілкі, раскапав магілу і зняў ака трыны.

Як толькі Жыліус прыцягнуў руку з наміканіямі да галавы Віктарын, тая адкрыла вочы і села. Магчыма, з глыбокай непрытомнасці яе вывелі ўдары па трыне. Басье не верыў у вампіраў, але адрэзав і павярнуў ва ўзакрэсленае каханай. Пакуль Віктарын не акрэпіў, каханкі хваляліся, а потым упольцілі ў Амерыку. Праз дваццаць гадоў яны вярнуліся на радзіму, ўпэўненыя, што цяпер іх нічо не разлучыць. Тым не менш Рэнэль, які быў жыццём і здарова, пазнаў жонку і запатрабаваў праз суд аднаўлення сваёй працы.

Суддзя, аднак, прыняў бок закаханых. Віктарын і Жыліус змелі нарэшце свабодна пачаць жыццё ў роднай Францыі.

Вучоныя таго часу не маглі вытлумачыць такіх з'яў і звычайна спецыялізаваліся на боскую некананнасць...

Генадзь ФАЛОУ.

НА ДВОР'Е

29 верасня

Сёння дзень па рэспубліканскай чарзе аб'явіліся надвор'е, кароткачасовы дэжурны. Тэмпература паветра ў Віцебску і Магілёве — 10-12, Мінску — 12-14, Гродна — 13-15, Брэста і Гомелі — 14-16 градусаў цяпла. У наступныя дзве суткі чакаецца поўначнае і праекцыя надвор'я, па дзённаму ўсходу дэжурны. Тэмпература паветра ўначы 4-9 градусаў цяпла, па паўднёвым захадзе зменшанне да 2 градусаў морозу, уздым — 10-15 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

НА КРАІ. Фотавыдавецтва «Вішнёва» (г. Гродна).

Прызнанне Марысэль паразіла Бета яго сродкам яснага неба. Ён не знаходзіў сабе месца. Сустраўчыўся з Лілі, юнак прапанаваў ёй сваю дружбу. Дзяўчына з радасцю згаджаецца.

Яны доўга гулялі ў той вечар. Бета спрабаваў такім чынам загуляць боль крыўды на Марысэль, на сабе, на ўвесь свет.

На наступны дзень Бета захаваў. У час прагулкі ў Лілі ён прастудзіўся, у яго паднялася тэмпература.

Дзяўчына пра хваробу сына, Марыяна, неадкладна едзе да яго і прывозіць з сабой урача. Урач супакойвае і Марыяну і сеньёра Чале: у юнака звычайная прастуда, і праз некалькі дзён ён будзе на ногах.

Бета даведаўся, што Марыяна ўсё, што яна для яго зрабіла, і ў першы дзень яна вымаўляе

БАГАТЫЯ ТАКСАМА ПЛАЧУЦЬ

(Працяг. Пачатак у № 185—194).

Марысэль прымае залячэнні Умберта, каб не пакрыўдзіць сваю сяброўку Лілі. Але на самай справе ён ёй абякаваў.

Бета задаволены запрашэннем Марысэль. Канешне, ён разумее, што дзяўчына стаіць вышэй за яго па сваёй становішчу, але спадзеюцца, што ў будучым зможа многата дабіцца ў жыцці.

Джаана Сміт у курсе задумкі Марысэль. Яна доўга ўзгадвае яе адмовіцца. Але дзяўчына не прыслушалася да парад саваёй настаўніцы. Яна хоча быць сусутраў Марыяна і Бета на ўласныя вочы. Марысэль сустракае юнака, вядзе яго ў гасцініцу і прадстаўляе бацькам і гаспадарам свайго новага сябра.

Марыяна, вучышчы Бета, разумее каварную задумку дачкі. Яна бачыла, што юнак разгубіцца і, наодрэж гуляе.

Але Бета вытрымлівае выпрабаванне. Зраўмела, даведаўшыся, што Марысэль — дачка сеньёра Марыяна і Луіса Альберта, ён перажывае ўражанне, але хутка ўстае з руц.

Марыяна вітаецца з Бета як ні ў чым не бывала.

Луіс Альберта, канешне, пазнае ў Бета пачатковае злодзейства, але вырашае не павядаць дзень нараджэння Марысэль, адкажушы размову з ёй.

Марысэль не дабілася пастаўленай мэты, хоць і заўважыла, што цяжка пакрыўдзіла маці. На працягу ўсяго вечара Марысэль практычна не звяртае ўвагі на Бета, і таму нічога не застаецца рабіць, як пакінуць дом раней за іншых.

МАРЫЯНА І МАРЫСЭЛЬ

Марыяна, нарэшце, вырашае высветліць адносіны з дачкой.

Яна прыходзіць у пакой Марысэль і ўсё ёй раскавае. Яна некалі даўно на віне Луіса Альберта яна страціла сына, як усё гэта шукала і як і як сямейныя галоўныя з'явіліся.

Зразумела, сваё памылку, Марысэль просіць Марыяна дараваць ёй. Так і так проста святла! Колькі гора ёй давялося вынесці на сваіх плічых!

З гэтай хвіліны Марысэль цалкам пераходзіць на бок Марыяна.

Аднак, акрамя радасці за маці, гэтая навіна і засмучае дзяўчыну. Ёй падаецца Бета, а яна падаецца яму. Ён заўсёды глядзіць на яе такім закаханым вачамі. Але калі ён сын Марыяна і Луіса Альберта — значыць, ён не родны брат. Які удар для дзяўчыцы сэрца! Значыць брата і ў яго асобе страціць каханага.

Марыяна папярэдзіла, што Бета нічога не ведае. Ён лічыць сваёй маці сеньёра Чале. Яму яшчэ рана адкрываць таямніцы. Бацька таксама не павінен нічога ведаць пра тое, што Бета яго сын.

Марысэль прымае рашэнне больш не сустракацца з Бета. Яна звоніць Джавані і раскавае ёй пра размову з маці і пра становішча, у якім знаходзіцца сама Марысэль.

Джавані да сённяшдня дзяўчыну. Яна б з радасцю падавала, што Бета не брала ёй, але слова, дадзенае Луісу Альберта, стрымлівае яе.

БЕТА

Пасля дня нараджэння Марысэль Бета зусім засмучаваў. Яму так падаецца гэта дзяўчына, але яна раўнадушная да яго. Да таго ж яна дачка сеньёра Марыяна. Не, яму ніколі не дацягнуцца да Марысэль. Праўда, яна пазнава і папрасіла прабачыць у яго за свае паводзіны ў той недарэчны дзень, але ад сустрачкі адмовілася.

Сеньёра Марыяна разумее, што Бета закаханы ў яе дачку. Яна спрабуе супакойваць яго. Гаворыць, што Марысэль куды іншая, чым адносіцца.

Нічога сабе цудоўна — не хоча сустракацца! А калі Бета падумаў, што Марысэль так адносіцца да яго таго, што лічыць сабе намага выйсці за яго па становішчу ў грамадстве, сеньёра Марыяна раптам вымаўляе дзіўную фразу: «Яшчэ невядома, хто з вас дваіх вышэй».

Што яна хацела гэтым сказаць, Бета не разумеў, а перапытаў не рашыўся.

Каб хоць крыху ладзіць у баку сумнага думкі, Бета пайшоў у кіно. Па дарозе ён сустраў Лілі. Яны разгаворыліся.

Лілі змяніла сваё першапачатковае думку пра Бета. З ім аказалася вельмі цікава бачыць час Вядома, яна заглаваецца, што яму падаецца Марысэль. Але, па-першае, на Марысэль не адхіляе яго, і справа ў іх, відаць, ідзе да заручыны, а па-другое, Бета ўсё больш прыцягвае да сабе Лілі, і яна не збіраецца нікому яго ўстаўляць.

МАРЫСЭЛЬ

Умберта ўсё часцей прыходзіць да Марысэль дамоў. Яна не забараняе яму гэтага. Ён дае магчымыя звышкі ёй пра Бета. Не, яна не кажа Умберта, але калі ён раптам гаворыць пра заручыны, не адмаўляе яму адрэзав, а прасіць часу, каб падумаць.

Марысэль вырашае параіцца з Джаанай. Настаўніца балета супраць гэтай задумкі. Умберта стараваўся для Марысэль, і ён і ра на ёй яшчэ думаць пра замужжа.

Бета, даведаўшыся ад Лілі пра заручыны, звоніць Марысэль. Яна павіна сказаць яму праўду.

Дзяўчына разумее, што яе адказ стане крушэннем усіх надзей Бета і глыбока раніць яго душу. Кучэй за ўсё ён узнемаваецца, але, можа, гэта і лепш.

І Марысэль адкавае, што дала згоду на заручыны з Умберта.

БЕТА

Прызнанне Марысэль паразіла Бета яго сродкам яснага неба. Ён не знаходзіў сабе месца. Сустраўчыўся з Лілі, юнак прапанаваў ёй сваю дружбу. Дзяўчына з радасцю згаджаецца.

Яны доўга гулялі ў той вечар. Бета спрабаваў такім чынам загуляць боль крыўды на Марысэль, на сабе, на ўвесь свет.

На наступны дзень Бета захаваў. У час прагулкі ў Лілі ён прастудзіўся, у яго паднялася тэмпература.

Дзяўчына пра хваробу сына, Марыяна, неадкладна едзе да яго і прывозіць з сабой урача. Урач супакойвае і Марыяну і сеньёра Чале: у юнака звычайная прастуда, і праз некалькі дзён ён будзе на ногах.

Бета даведаўся, што Марыяна ўсё, што яна для яго зрабіла, і ў першы дзень яна вымаўляе

слова, якія моцна ўстрывожылі сеньёра Чале. Ён гаворыць, што ўжо не ведае, каго любіць больш — сваю маці ці сеньёра Марыяна.

Марыяна шчасліва, пачушы прызнанне сына.

ЛУІС АЛЬБЕРТА

Прыватны дэтэктыў, якога Луіс Альберта навіну, каб саваць за Марыяна, даваў хутка ўстанавіць, у які дом ходзіць яго падпечына. Луіс Альберта ён паведаміў, што Марыяна штодзёна наведвае сям'ю, якая складаецца з трох чалавек: дзюх пажылых жанчын і зусім трох маладога хлопца. Мэты гэтых наведванняў яму высветліць не ўдалося, аднак жанчына з дома насупраць (гэта Сара) скардзіла, што малады чалавек — каханак Марыяна.

Луіс Альберта гэтае паведамленне прыняў у шаласце. Дык вось на каго Марыяна трапіць столькі грошай! Яна ўтрымлівае каханка. Ён патрабуе адрас дома, дзе бывае Марыяна. Прыватны дэтэктыў спрабуе супакойваць Луіса Альберта. Віна яго жонкі нічо не даказана, і ўмешна сеньёра Сальвадара можа толькі пакараць расследаванню. Але Луіс Альберта не жадае чакаць. Яму ўжо ўсё зразумела.

Ён пойдзе туды і зловіць Марыяна на месцы злачынства.

САРА ЗАБІВАЕ МУЖА

Атрымаўшы ад Марыяна грошы, Сара і Хуан Мануэль не могуць пазбавіць іх.

Муж патрабуе сабе паваніну, таму што ідэя шантажу належаць яму.

Сара не гадзіцца. Па-першае, уся аперыя яна правярнула сама, а па-другое, Хуан Мануэль усё робіць пусціць грошы на вецер, як гэта здарылася ў мінулы раз. Сама Сара марыць купіць на іх новае тавары для расшырэння гандлю ў маленькім магазінчыку, якім яна валодае.

Дэяні Мануэля прымаюць агрэсіўны характар: ён наступае на жонку і патражае пабыць яе.

Сара адтурхнувае яго. Хуан Мануэль не ўтрымліваецца на нагах, падае і стукаецца галавой аб падлогу.

Сара падбірае да яго — муж не падае прыкмет жыцця. Жанчына разумее, што ён мёртвы.

Яна хутка збірае свае рэчы і едзе ў аэрапорт. Сара разумее, што неманіта на яе павяда падарожжы ў збойнасці, і спадзеюцца паспець пакінуць Мексіку, добра, што грошай у яе дастаткова.

Але ўцёкі не ўдалося. У аэрапорце яе затрымлівае паліцыя.

СКАНДАЛ У КВАТЭРЫ БЕТА

Дастаўшы адрас, Луіс Альберта прыходзіць на кватэру Бета на наступны ж дзень.

Марыяна, вядома, у Бета. Яе вельмі трывожыць хвароба сына.

Луіс Альберта, вучышчы Марыяну, учыняе грандыёзны скандал. Асцелены рэфузію, ён не выбірае выразаў, не слухае ніякіх тлумачэнняў. Ні сеньёра Чале, ні Феліпа не змаглі, як ні сталіся, даказаць яму, што ён дарма абіяняўчае Марыяну і Бета. Луіс Альберта патражае помсты і жонцы, і юнаку.

Нарэшце Марыяна ўдаецца вывесці мужа за дзверы. Ён можа рабіць з ёю ўсё, што захоча, але хлопчыка яна ў крыву не даць.

А калі Луіс Альберта патрабуе развод, то яна прычына не будзе.

Разлітаваны Луіс Альберта знікае. Марыяна вяртаецца ў кватэру Бета і супакойвае сына і сеньёра Чале. Вядома, Марыяна не верыць у патрозы мужа, але на ўсё выпадак вырашае адрэзці Бета далей ад яго.

Пра сваё рашэнне яна паведамляе сеньёры Чале.

СМЕРЦЬ ДОННЫ АЛЕНА

Вярнуўшыся ў свой офіс, Луіс Альберта доўга не можа супакойцца. Здрадзіць яму, ды і яшчэ з кім? З жаўтаротым юнаком, які ёй у сыны падыходзіць? Траціць на яго вялікія грошы! Класіфіцы каштоўнасці, якія ён ёй падаваў, — ці ж гэта не заганда!

Цяжкі роздум Луіса Альберта перапыняе тэлефонны звяно з Парыжа. Яму паведамляюць пра смерць маці. Луіс Альберта трывожна вылітае ў Парыж.

Апошнія гады, пражытыя ў Францыі, былі самымі спакойнымі ў жыцці донна Альберта. І вось смерць донны Алены абарвала гэта шчасце.

Застаўца ў Парыжы аднаму невяснона. Дон Альберта вырашае вярнуцца ў Мексіку. Вядома, ён не будзе жыць разам з сям'ёй сына, але купіць сабе кватэру дзе-небудзь недалёку ад іх. Гэта будзе яго пераможнае дзеянне бачыцца з блізкімі людзьмі: Марыянай, Марысэль і сынам.

Луіс Альберта, прыляцешчы ў Парыж, знаходзіць бацьку вельмі ўзрушаным. Смерць донны Алены стала для яго вялікім горам, але дон Альберта трымаецца вельмі мужка.

Бацька і сын вырашаюць перавезці цела донны Алены ў Мексіку і пахаваць у сямейным склепе.

«Яна заўсёды павіна быць побач з намі», — гаворыць дон Альберта.

Сын раскавае бацьку аб сваёй падарожнай акант Марыяна, але дон Альберта не можа паверыць, што Марыяна злодзейка на такое.

КАРЛАС

Карлас не паслахаўся перасцярогі Джаані. Ён вельмі хацеў убачыць сваю дачку, Карлас лічыць, што Марысэль рана іх пона павіна ведаць праўду аб сваім нараджэнні. Дык ніхай лепш раней, чым пазней.

Ён прыходзіць у дом Луіса Альберта і сустракаецца з Марысэль. Так дзяўчына даведаецца, што Луіс Альберта і Марыяна ўзялі яе з прытулку. Яна не адрэзав верыць словам неаказі, хоць у яго доўгае тлумачэнне ўспраўняе і шчырае. А на пытанне, хто ж, у такім разе, яе сямейнага бацькі, неаказі адкавае, што сваю ролюю маві Марысэль добра ведае — гэта Джаана Сміт, а ён — яе родны бацька.

Дзяўчына ашаломлена такой навінай. Яна кідаецца да Рамоны і Марыі высветліць, ш так гэта на самай справе. Але дзе пажылыя жанчыны не рашаюцца без дазволу Марыяна сказаць ёй праўду, а сеньёры, як на зло няма дома.

Марысэль разумее, што Рамона і Марыяна не хочаць ёй дапамагчы, і ідзе ў офіс да бацькі, каб высветліць у яго, хто яе сямейнага бацькі.

КАРЛАС

Карлас не паслахаўся перасцярогі Джаані. Ён вельмі хацеў убачыць сваю дачку, Карлас лічыць, што Марысэль рана іх пона павіна ведаць праўду аб сваім нараджэнні. Дык ніхай лепш раней, чым пазней.

Ён прыходзіць у дом Луіса Альберта і сустракаецца з Марысэль. Так дзяўчына даведаецца, што Луіс Альберта і Марыяна ўзялі яе з прытулку. Яна не адрэзав верыць словам неаказі, хоць у яго доўгае тлумачэнне ўспраўняе і шчырае. А на пытанне, хто ж, у такім разе, яе сямейнага бацькі, неаказі адкавае, што сваю ролюю маві Марысэль добра ведае — гэта Джаана Сміт, а ён — яе родны бацька.

Дзяўчына ашаломлена такой навінай. Яна кідаецца да Рамоны і Марыі высветліць, ш так гэта на самай справе. Але дзе пажылыя жанчыны не рашаюцца без дазволу Марыяна сказаць ёй праўду, а сеньёры, як на зло няма дома.

Марысэль разумее, што Рамона і Марыяна не хочаць ёй дапамагчы, і ідзе ў офіс да бацькі, каб высветліць у яго, хто яе сямейнага бацькі.

КАРЛАС

Карлас не паслахаўся перасцярогі Джаані. Ён вельмі хацеў убачыць сваю дачку, Карлас лічыць, што Марысэль рана іх пона павіна ведаць праўду аб сваім нараджэнні. Дык ніхай лепш раней, чым пазней.

Ён прыходзіць у дом Луіса Альберта і сустракаецца з Марысэль. Так дзяўчына даведаецца, што Луіс Альберта і Марыяна ўзялі яе з прытулку. Яна не адрэзав верыць словам неаказі, хоць у яго доўгае тлумачэнне ўспраўняе і шчырае. А на пытанне, хто ж, у такім разе, яе сямейнага бацькі, неаказі адкавае, што сваю ролюю маві Марысэль добра ведае — гэта Джаана Сміт, а ён — яе родны бацька.

КАРЛАС

Карлас не паслахаўся перасцярогі Джаані. Ён вельмі хацеў убачыць сваю дачку, Карлас лічыць, што Марысэль рана іх пона павіна ведаць праўду аб сваім нараджэнні. Дык ніхай лепш раней, чым пазней.

Ён прыходзіць у дом Луіса Альберта і сустракаецца з Марысэль. Так дзяўчына даведаецца, што Луіс Альберта і Марыяна ўзялі яе з прытулку. Яна не адрэзав верыць словам неаказі, хоць у яго доўгае тлумачэнне ўспраўняе і шчырае. А на пытанне, хто ж, у такім разе, яе сямейнага бацькі, неаказі адкавае, што сваю ролюю маві Марысэль добра ведае — гэта Джаана Сміт, а ён — яе родны бацька.

КАРЛАС

Карлас не паслахаўся перасцярогі Джаані. Ён вельмі хацеў убачыць сваю дачку, Карлас лічыць, што Марысэль рана іх пона павіна ведаць праўду аб сваім нараджэнні. Дык ніхай лепш раней, чым пазней.

ТАЛЕБАЧАННЕ

29 верасня

Беларускае тэлебачанне